

**DİYARBAKIR T TİPİ 2 NO'LU KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU'NDA
"HÜKÜMLÜ MEHMET KAYA'NIN MARUZ BIRAKILDIĞI İŞKENCE VE KÖTÜ
MUAMELE OLAYINA"
İLİŞKİN İNCELEME VE TESPİT RAPORU**

5 KASIM 2021 TARİHLİ DİYARBAKIR BAROSU İNSAN HAKLARI MERKEZİ İŞKENCE ÖNLEME KOMİSYONU/ İHD DİYARBAKIR ŞUBESİ / TİHV DİYARBAKIR TEMSİLCİLİĞİ'NİN DİYARBAKIR T TİPİ 2 NO'LU KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU'NDA "MAHPUS MEHMET KAYA'NIN MARUZ BIRAKILDIĞI İŞKENCE, HAKARET, TEHDİT VE KÖTÜ MUAMELE OLAYI"NA' İLİŞKİN İNCELEME VE TESPİT RAPORU

İÇİNDEKİLER

- 1- OLAY
- 2- HEYETİN OLUŞUMU
- 3- İŞKENCE GÖRENLE GÖRÜŞME
- 4- HEYETİN GÖZLEMİ
- 5- HEYETİN TESPİTLERİ VE YASAL DÜZENLEMELER
- 6- SONUÇ VE ÖNERİLER

1) OLAY

Gaziantep İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü Mehmet Kaya'nın Diyarbakır 4 Sulh Hukuk Mahkemesi 08.02.2019 tarih ve 2018/151 esas no, 2019/126 karar no ile vasi olarak tayin edilen annesi Zemzema Kaya ile hükümlü Mehmet Kaya'nın ablası Ceylan Kaya; Diyarbakır Barosu İnsan Hakları Merkezi İşkence Önleme Komisyonu, İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi ve

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Diyarbakır Temsilciliği'ne müracaat ederek hükümlü Mehmet Kaya'nın Diyarbakır T Tipi 2 No'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda maruz bırakıldığı işkence ve kötü muamele, hakaret ve tehdit olaylarına ilişkin inceleme ve tespit yapılması, yapılacak inceleme ve tespitler doğrultusunda adli ve idari soruşturmaların başlatılması, kamuoyunun bilgilendirilmesine dönük hukuki destek talebinde bulunmuşlardır.

Vasi Zemezma Kaya, hükümlü Mehmet Kaya'nın Diyarbakır T Tipi 2 No'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda son bir yılda tehdit, hakaret, işkence ve kötü muameleyle maruz bırakıldığını belirtmiştir. Vasi Zemezma Kaya, son olarak 2021 yılının Ekim ayında ceza infaz kurumunun ifade odasında, "malta" olarak nitelendirilen ara koridorda ve "süngerli oda" olarak nitelendirilen bekletme odasında infaz koruma memurlarının mahpus Mehmet Kaya'yı dövdüğünü, işkence ve gayri insani muamelede bulduklarını, mahpusun şikâyetçi olunmaması için tehdit edildiğini, haksız ve hukuka aykırı olarak disiplin cezası verilmesine dönük tutanaklar tutulduğunu, disiplin cezası verilerek Gaziantep İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna sürgün edildiğini, mahpus ile ilgili telefonda hala hücrede tutulduğuna ilişkin bilgi aldıklarını ve hükümlüyle şu ana kadar telefonla veya kapalı görüşmeyle görüşemediklerini, endişeli olduklarını bildirmişlerdir. Vasi Zemezma Kaya; Hükümlü Mehmet Kaya'nın maruz bırakıldığı işkence, hakaret, tehdit ve kötü muamele suçlarının soruşturulması ve disiplin cezalarının kaldırılması amacıyla Diyarbakır İnfaz Hakimliği'ne ve Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na dilekçeler verdiğini, ancak ilgili adli makamların "Zaten eşi dilekçe verdi" diyerek dilekçeleri işleme koymadığını belirterek dilekçelerden birer örneğini Diyarbakır Barosu İnsan Hakları Merkezi İşkence Önleme Komisyonu, İHD Diyarbakır Şubesi, THIV Diyarbakır Temsilciliği'ne vermiştir.

2) HEYETİN OLUŞUMU

Mahpus Mehmet KAYA'nın Diyarbakır T Tipi 2 No'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda maruz bırakıldığı işkence, kötü muamele, hakaret ve tehdit suçlarına ilişkin iddialar ve sunulan dilekçeler bütünlüklü olarak değerlendirilmiş ve iddiaların araştırılmasına yönelik Diyarbakır Barosu İnsan Hakları Merkezi İşkence Önleme Komisyonu, İHD Diyarbakır Şubesi, TİHV Diyarbakır Temsilciliği tarafından inceleme heyeti oluşturulmasına karar verilmiştir. Heyette Diyarbakır Barosu İnsan Hakları Merkezi İşkence Önleme Komisyonu Başkanı Av. Mehmet KAYA, Komisyon üyesi Av. Nupel Dicle OYUR, İHD Diyarbakır Şubesi'nden Av. Yakup GÜVEN, TİHV Temsilciliği'nden Av. Gulan Çağın Kaleli yer almıştır.

5275 sayılı Ceza Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı hakkındaki Kanunu'nun 59. Maddesi'nde "Hükümlü, avukatlık mesleğinin icrası çerçevesinde avukatları ile vekâletnamesi olmaksızın en çok üç kez görüşme hakkına sahiptir" şeklinde düzenleme yapılmıştır. Düzenleme uyarınca hükümlü Mehmet Kaya ile vekâletname olmaksızın görüşme yasal olarak mümkün olmadığından heyette bulunan avukatlar, Diyarbakır 4. Sulh Hukuk Mahkemesi 08.02.2019 tarih ve 2018/151 esas no, 2019/126 karar no ile vasi olarak atanan Zemezma Kaya tarafından vekil olarak tayin edildiler.

Covid-19 Pandemi koşulları nedeniyle heyet adına hükümlü Mehmet Kaya ile Gaziantep İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda

Av. Mehmet KAYA ve Av. Nupel Dicle OYUR 05.11.2021 tarihi saat 14.00 da görüşme gerçekleştirmişlerdir.

3) İŞKENCE GÖRENLE GÖRÜŞME

İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu B Blok Avukat görüşme odasında saat 14.00'da mahpus Mehmet Kaya ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Mahpusa, heyet üyeleri ve geliş amacına ilişkin bilgi verilmiş, Mahpus Mehmet Kaya'dan Diyarbakır T Tipi 2 No'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda maruz bırakıldığı işkence, hakaret, tehdit ve kötü muameleye ilişkin bilgi alınarak birlikte tutanağa bağlanmıştır.

İşkence gören Mehmet Kaya; "Ben uyuşturucu, hırsızlık ve yaralama suçlarından aldığım 14 yıllık cezanın infazı için Diyarbakır 2 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda A-16 karantina koğuşunda bulunduğum sırada Metin Turfan adlı mahpus ile Aziz Tufan adlı (yaşlı, engelli, bakıma muhtaç) mahpus arasında bir gerginlik yaşandı. Metin Turfan, Aziz Turfan'a kızdı, aşağıya sinirli şekilde indi. Koğuştan ayrılmak istedi. Ben ve Haşim Bilgi, diğer adını hatırlamadığım ancak kamera kayıtlarında tespit edilebilecek 5 mahpus Metin Turfan'ın kendisine zarar vereceğini gördük. Metin, çevredeki mahpuslara saldırdı. Kafasını pencereye vurdu. Bardakları kırdı. Zaten bir hafta önce Elazığ Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nden geldiğini duyduk. Ben Metin'i yatıştırmaya kendisine veya başkasına zarar vermesini engellemek amacıyla tuttum. Ben, Metin'e haksız olduğunu ve küfür etmemesini söyleyerek kızdım. Bu sırada saat gece 00.15 sıralarıydı. O günkü nöbetçi infaz koruma memurları, sorumlu infaz koruma memuru geldi. Metin'i alıp gittiler. Aradan 2 veya 3 dakika geçtikten sonra Zabıt adlı sorumlu gardiyan gelerek bana hitaben 'Metin Turfan, senin ve Kubilay Gümüş'ün kendisini darp ettiğinizi söyledi. Kamera kayıtlarında senin onu sakinleştirdiğin bellidir. Senlik bir şey yok. Darp ve cebirlik bir şeyiniz var mı? Sizi güvenlik gerekçesiyle koğuştan alacağız' dedi. Biz ve koğuştakiler bir kavga olmadığını söyledik. Bizi alıp malta (koridor)da bir süre beklettikten sonra koğuşa tekrar geri getirdiler. Bu olay 5 Ekim 2021 tarihinde oldu. Hatırladığım kadarıyla bu olaydan 2 gün sonra ismini hatırlayamadığım ancak görsem teşhis edebileceğim infaz koruma memurları odaya gelerek; ben, Kubilay Gümüş, yaşlı bir mahpus ve ismini hatırlayamadığım başka bir mahpusu ifadeye çağırdılar. Dördümüzü birlikte ifade alma odasına doğru götürdüler. Bu süre zarfında Metin Turfan'ı da B 18 koğuşuna vermişlerdi. Metin'i de kaldığı koğuştan alıp ifade odasının kapısına getirerek bekletiyorlardı. Metin'le ifade alma odasına doğru ilerlerken karşılaştık. Metin bizi görünce üzerimize yürüdü. Önce duraksadı, niyeti anladığım kadarıyla Mustafa Gümüş'e saldırmaktı. Bu sırada ben de kendisine selam verdim. Abi sıkıntı yoktur, dedim. Metin beni darp edercesine koltuk altına alıp boynumu sıktı. Bana kafa atmaya çalıştı. Görevli personeller bu sırada geldi. Bizi ayırdı. Koğuşlarımıza geri götürdüler. Aradan 1 veya 2 dakika geçti. Beni ve Kubilay Gümüş'ü başmemur Ahmet Yıldız'ın çağırdığını söylediler. Bunu söyleyen Muhsin ve Hamza adlı infaz koruma memurlarıydı. Bizi hazır kıta dedikleri odaya götürdüler. Burada başmemur yoktu. Kubilay dışarıda beklerken beni odaya aldılar. Ben odaya girince Tarık Demirbilek bildiğim hazır kıta ekibinin başı oturduğu yerden 'lan niye kavga ediyorsun. Seni mahvederim ' diyerek üstüme yürüdü. Ben kendimi izah edeceğim sırada abi kamera kayıtlarına bak, ben kavga etmedim derken yanımda

duran Muhsin ve Hamza kollarımdan ve boynumda tutak hareketsiz bırakmaya çalıştı. Bu sırada Tarık Demirbilek yumrukla yüzüme başladı. Yumruk göğsüme de geldi. Akabinde görsem tanıyabileceğim memurlar sırtıma, kafama doğru yumruk atmaya başladılar. Beni yüzüstü yere yatırdılar. Beni hep birlikte darp ettiler. Odadaki memurların hepsi tekmelemeye başladılar. İki kişi dizleriyle sırtıma bastı. Bir kişi de dizleriyle boynuma basarken, dizleriyle sırtıma basanlar elleriyle bacaklarıma basıyorlardı. Bu sırada Tarık Demirbilek ' A... sinkaf ettiğim, şerefsiz, oğlum bugün seni bu cezaevinden sürgün edeceğim' diyerek darp etmeye devam etti. Yüzüstü yatarken ters kelepçe taktılar. Kelepçe demir kelepçe idi. Yine ismini Enes olarak bildiğim İnfaz koruma memuru elerinde plastik eldiven vardı, elleriyle ağzımı ve burnumu kapatmaya çalıştı. Nefes almakta zorlandım. Bir an öleceğimi düşündüm. Nefessizlikten dolayı kurtulmak için çırpındım. Ben takattan düştükten sonra koridora çıkardılar. Bu olay olurken kapı açıktı. Koridorda boynumu eğerek, ağzımı burnumu kapatarak adeta sürükleyerek götürdüler. İnfaz koruma memurları koridorda bana 'sen gel seni sinkaf edeceğiz. Bu daha bir şey değil. Sen odaya gel görürsün' dediler. Hazır kıta odasından yumuşak odaya götürdüler. Yolun bir kısmında ayaklarım tutmuyordu. Ayaklarımın birinden ayakkabı düşmüş, bayılmış olarak yumuşak odanın önüne getirdiler. Üzerimden eşofmanımı çıkardılar. Baksır ve tişört üzerimde kaldı. Bu halde ve ellerim arkamdan bileklerimi kırarcasına kelepçeli olarak yumuşak odaya attılar. Beni 2,5 saat kadar bu odada tuttular. Ben odada iken ayaklarımla kapıya vurarak, Allah için gelin elerimden kelepçeyi çıkarın, kollarım kırıldı, dedim. Bir ara Fırat adlı nöbetçi infaz koruma memuru geldi. Bana işkence yapıyorsunuz, başmemur gelsin, kelepçeyi açsın dedim. Fırat adlı memur ' şerefsizlik yapma geç, otur' dedi. Ben acı içinde yerde oturdum, kıvrandım. Beni odadan çıkarttıkları sırada Başgardıyan Ahmet Yıldız, Tarık Demirbilek ve beni darp eden gardiyanların bir kısmı odaya gelerek ' darp cebir raporu için hastaneye gidecek misin' dedim. Ben de kamera kayıtlarına bakın suçsuz olduğum halde işkence gördüm, dedim. Ahmet Yıldız ' darp cebir raporuna gidersen bu cezaevinden sürerim. İnfazını yakarım. Hazırlayacağım fezleke ile sana disiplin cezaları veririm. 3 ay sonra açığa çıkma hakkın var. Açık cezaevine çıkamazsın' diyerek tehdit etti. Yine ' darp cebir raporu alsan bile şikâyetçi olmayacaksın' dediler. Sonra da beni doktora götürdüler. Doktorla önce beni götüren gardiyan görüştü. Doktor bana 'neyin var ' dedi. Kollarımın şiş olduğunu ve diğer darp izlerini tek tek söyledim. Uzaktan bakarak 'bir şeyin yok' dedi. Raporda ne yazdığını bilmiyorum. Ancak idarenin gösterdiği belgede kolumda çizik olduğu yazılmıştı. Şikâyetlerim yazılmamıştı. Beni koğuşumdan A-10 koğuşuna verdiler. Ben de bana yapılanlara tahammül edemeyerek bunalıma girdim. Bu koğuşta kendime zarar vererek, bardak kırarak, kollarımı çizerek, gelsinler beni öldürsünler dedim. Benimle ilgili 05.10.2021, 06.10.2021 tarihli 3 tutanak tuttular.06.10.2021 tarihli tutanak aslında 08.10.2021 tarihli olması gerekirken bilerek tarih değiştirdiler. Bu tutanaklarla beni tekrar ifadeye çağırdılar. 'Bizim dediğimiz gibi ifade verirsen disiplin cezası almazsın' dediler. Kafalarına göre yazdıkları ifadeyi tehdit ederek imzalattılar. Ben tutanağı baskı, korku ve endişe nedeniyle imzaladım. Ben İslahiye cezaevine geldikten sonra Diyarbakır Başsavcılığı'na ve İnfaz hâkimliğine dilekçe verdim. Bana haksız ve hukuka aykırı olarak disiplin cezası verdiler''

4. HEYETİN GÖZLEMLERİ

İşkence görenle yapılan görüşmede olaydan sonra aradan geçen uzun zaman nedeniyle herhangi bir fiziksel bulgunun kalmadığı ancak kollarında ve boynunda kesik izlerinin olduğu görülmüştür.

Görüşme sırasında işkence görenin aşırı stresli olduğu, gergin olduğu gözlemlenmiştir. İşkence gören, görüşme sırasından zaman zaman ayağa kalkmıştır. Konuşurken iki elinin parmaklarını birbirine geçirerek sıkıdığı ve bu şekilde konuşmaya devam ettiği görülmüştür.

İşkence görenin, maruz bırakıldığı işkence ve diğer kötü muamelenin psikolojik etkisini hala yaşadığı görülmüş, ailesi ve yakınları Diyarbakır ilinde yaşadıkları halde Diyarbakır hapisanelerine gönderilme ve can güvenliği endişesi yaşadığı gözlemlenmiştir.

Hapishanelerde kamera sistemi bulunmaktadır. Olayın geçtiği yerlerde kameralar mevcuttur. 4 Ekim 2021 ve 10 Ekim 2021 tarihleri arasındaki kamera görüntülerin bilirkişi marifetiyle incelenmesi ve çözümünün yapılması halinde hükümlü Mehmet Kaya'ya yapıldığı iddia edilen işkence ve diğer kötü muamelenin tespitinin mümkün olduğu düşünülmektedir.

Adli makamlara verilen dilekçeler her ne kadar disiplin cezalarının kaldırılmasına dönük olsa da dilekçelerin içeriğinden işkence iddiasının bulunduğu, bu haliyle bu dilekçelerin işkence ve diğer kötü muamele yönünde ihbar kabul edilerek işleme konulması gerektiği kanaatine varılmıştır.

HEYETİN TESPİTLERİ VE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

Heyetimizce yapılan tespitler neticesinde söz konusu olayda infaz koruma memurlarının tüm eylem ve işlemlerinin keyfi, haksız ve hukuka aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

İşkence gören Mehmet Kaya'nın tespit edildiği üzere işkence ve kötü muameleye maruz bırakıldığı değerlendirilmiştir. İşkence suçu ile hak ve özgürlüklerin temeli ve birey için en kutsal değer olan insan onuru yok edilmektedir. İnsanın bir obje olarak görülmesinin önüne geçilerek kendi hür iradesine göre hareket edebilmesini sağlayan insan onuru, bireye toplumun diğer bireyleri ve devlet tarafından korunması gereken bir dokunulmazlık alanı sağlamalıdır. AİHM'nin de birçok kararında ifade edildiği gibi işkence yasağı, demokratik toplumun temel değerleri ile ilgili bir düzenlemedir (B.N.2013/293, §93). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Sözleşme'nin 3. maddesi ile ilgili içtihadında insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının demokratik toplumların en temel değeri olduğunu vurgulamış; terörizmle ya da organize suçla mücadele gibi en zor şartlarda dahi Sözleşme'nin işkence görenlerin davranışlarından bağımsız olarak işkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlerden men ettiğini belirtmiştir. İnsan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının Sözleşme'nin 15. maddesinde belirtilen toplum hayatını tehdit eden kamusal tehlike halinde dahi hiçbir istisnaya yer vermediği kararlarda

hatırlatılmıştır (B.N.2014/16308, §30) Ayrıca işkence suçunun düzenlendiği mevzuat hükümleri ile işkence ve kötü muamele, Türkiye Cumhuriyeti'nin de taraf olduğu ve Anayasanın 90. Maddesi gereğince iç hukuk kapsamında yasal düzenlemeler ile eş değer uygulanması gereken ulusal üstü normlarda yasaklanmıştır. Uluslararası normlarda işkencenin suç olarak tanımlanmasını ve cezai müeyyideler uygulanması gerektiği hükme bağlanmıştır. Söz konusu mevzuat hükümleri şu şekildedir:

- Anayasanın işkence yasağını düzenleyen 17/3. Maddesi şu şekildedir:
"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

- AİHS'nin 3. Maddesi şu şekildedir: *"Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."*

İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 1. Maddesi şu şekildedir:

"Sözleşme amaçlarına göre, " şüphe edilen bir fiil sebebiyle, cezalandırmak amacıyla bilgi veya itiraf elde etmek için veya ayırım gözetken herhangi bir sebep dolayısıyla bir kamu görevlisinin veya bu sıfatla hareket eden bir başka şahsın teşviki veya rızası veya muvafakatıyla uygulanan fiziki veya manevi ağır acı veya ızdırıp veren bir fiil anlamına gelir. Bu yalnızca yasal müeyyidelerin uygulanmasından doğan, tabiatında olan veya arızî olarak husule gelen acı ve ızdırabı içermez.

Bu madde, konu hakkında daha geniş uygulama hükümleri ihtiva eden herhangi uluslararası bir belge veya millî mevzuata hâlel getirmez"

- İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 4. Maddesi şu şekildedir:

"Her Taraf Devlet, tüm işkence eylemlerinin kendi ceza kanununa göre suç olmasını sağlayacaktır. Aynı şekilde, işkence yapmaya teşebbüs ve işkenceye iştirak veya suç ortaklığı yapan şahsın fiili suç sayılacaktır.

Her Taraf Devlet, fiilleri ağırlıklarını dikkate alarak uygun müeyyidelerle cezalandıracaktır."

-Türk Ceza Kanununun İşkence suçu başlıklı 94. Maddesi şu şekildedir:

"(1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan on iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(5) Bu suçun ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek cezada bu nedenle indirim yapılmaz.

(6) (Ek: 11/4/2013-6459/9 md.) Bu suçtan dolayı zamanaşımı işlemez."

İşkence gören Mehmet Kaya ayrıca, infaz koruma

görevlileri tarafından tehdit ve hakaretlere maruz bırakılmıştır. 5237 Sayılı TCK'da düzenlenen tehdit ve hakaret başlıklı suçları şu şekildedir:

"Tehdit Madde 106-

(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak, İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.

Hakaret Madde 125-

(1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden (...) (1) veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.

(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur. "

(3) Hakaret suçunun;

a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,

b) Dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,

c) Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle, İşlenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

(4) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.) Hakaretin alenen işlenmesi halinde ceza altıda biri oranında artırılır.

(5) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.) Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine

görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelere karşı işlenmiş sayılır. Ancak, bu durumda zincirleme suça ilişkin madde hükümleri uygulanır.

Yukarıdaki tespitler ve yasal düzenlemeler gözetilerek ilgili infaz koruma memurları hakkında derhal soruşturma başlatılmalı, uluslararası standartlara uygun yürütülecek tahkikat neticesinde, eylemleri ile uyumlu bir şekilde şüphelilerin cezalandırılması gerekmektedir.

5) SONUÇ VE ÖNERİLER

1- İstanbul Protokolü ilkelerine dayalı olarak, işkenceye ilişkin iddiaların hızlı, etkin, tarafsız bir şekilde soruşturulması, bağımsız heyetlerce araştırılması, adli yargılama süreçlerinin her aşamasının uluslararası etik ve hukuk kurallarına uygun olarak yapılması gerekmektedir. Türkiye'nin de altına imza attığı uluslararası sözleşme ve belgelerde yer alan "telafi/zararın karşılanması" haklarının gereklerine uygun olarak hükümlü Mehmet Kaya'nın maruz bırakıldığı işkence ve diğer kötü muamelenin tüm boyutlarıyla ele alınması ve gereğinin yapılması devletin görevidir. İşkence suçunun faillerinin tespit edilmesi, yakalanması, kovuşturulması ya da mahkûm edilmesinden bağımsız olarak işkenceye maruz bırakılan her bir insanın "telafi/zararın karşılanması" hakkı "etkili bir hukuk yolu" ve "onarım" kavramlarını kapsamaktadır.

2- İşkence, kötü muamele, hakaret, tehdit suçlarının işlenmiş olması ihtimaline binaen re'sen soruşturma başlatılmalıdır. Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması ve faillerin tespiti açısından etkin bir adli soruşturma yürütülmelidir. Bu çerçevede işkence görenin/görgü tanıklarının beyanları alınmalı ve araştırılmalı; delillerin toplanması ve olası delillerin karartma eylemlerinin önüne geçilmelidir.

3- Sözleşmeler ve yasa maddeleri göz önüne alınarak işkence gören Mehmet Kaya'nın maruz bırakıldığı işkence ve diğer kötü muamelenin tespitine dönük psikolojik rapor alınmalıdır.

4- Diyarbakır 2 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun ifade alma, hazır kıta, süngerli odalar ile bu odaların bulunduğu koridorlar ve hükümlünün kaldığı koşulları gören tüm kameraların 04.10.20221 ve 11.11.2021 tarihleri arası kayıtlarının ivedilikle istenmeli, bilirkişi marifetiyle çözümleri yapılmalıdır.

5- Kamera kayıtları, görev listesi, işkence görenin/görgü tanıklarının anlatımları gözetilerek olayla ilgili kolluk görevlilerinin tespit ve teşhis işlemleri yapılmalı; tespit edilen şüpheliler, soruşturma tamamlanıncaya kadar açığa alınmalıdır.

6- Olayda yer alan infaz koruma memurları hakkında ivedilikle etkin ve şeffaf bir adli ve idari soruşturmanın yapılmalı, soruşturma sonucunun bütün detaylarıyla kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

7- Mahpuslara yönelik infaz koruma memurlarının haksız ve hukuka aykırı eylem ve işlemlere karşı adli ve idari makamlar; failleri koruma politikasını terk etmeli, cezasızlık politikasından vazgeçmelidir.

8- Hapishanelerde infaz işleminin, taraf olunan sözleşmelere ve hukuka uygun şekilde yerine getirilmesi sağlanmalı, mahpus haklarına saygı gösterilmesi amacına dönük infaz koruma memurları kapsamlı insan hakları eğitimine tabi tutulmalıdır.

9- Ulusal ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası yükümlüklere tam ve eksiksiz olarak uyulmalı, yargı ve idari merciler belirtilen hususlara riayet etmelidir.

DİYARBAKIR BAROSU
İNSAN HAKLARI MERKEZİ
İŞKENCE ÖNLEME KOM.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
DİYARBAKIR ŞUBESİ

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI
DİYARBAKIR TEMSİLCİLİĞİ